

*Tek Parti Döneminde Politik Söz ya da Retoriğin Yeri**

Halise Karaaslan Şanlı**

Öz

Politik söz ya da retorik Plato ve Aristoteles'ten beri var olan 2500 yıllık bir çalışma alanıdır. Retorik tarihi gelişim süreci boyunca pek çok farklı anlama sahip olmuştur. Güzel söz söyleme sanatı, ikna amaçlı konuşma, abartılı ve yalana dayalı propaganda, özdeşlikler yaratma, kolektif kimlikler inşa etme bunlardan bazılarıdır.

On dokuzuncu yüzyılın sonuna kadar yapılan genel retorik çalışmaları, klasik retorik geleneğinin ışığında çalışmalarını sürdürmüştür. Ancak, yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren yeniden canlılık kazanan retorik çalışmaları Amerika'da ve Kıta Avrupası ülkelerinde "iletişim çalışmaları" olarak tanımlanan disiplinler arası akademik alanda kendisine yeni bir yer edinmiştir. Son yıllarda Türkiye'de de iletişim fakülteleri çatısı altında retorije ilişkin araştırmalar filizlenmeye başlamıştır.

Bu makalenin amacı, Tek Parti dönemi içinde açığa çıkan politik konuşma ya da retorik üzerine düşünme biçimleri hakkında genel bir değerlendirme yaparak Türkiye'deki retorik araştırmalarına katkı sağlamaktır.

Ulusal kimliğin standartlaştırılması, rejimin kendisini meşrulaştırması, ideolojisini yaygınlaştırması ve toplum katmanlarında benimsenme çabalarıyla koşut bir gelişim gösteren politik konuşma ya da politik retorik üzerine düşünme biçimlerinin değerlendirilebilmesi için ilk olarak, dönem içinde ideolojiyi yaygınlaştırma faaliyetleri ve bu faaliyetler arasında yer alan "konuşma"nın önem kazanmasına ilişkin tarihsel bir çerçeveye yer verilmiştir. Daha sonra ise dönem içindeki politik konuşmanın anlamı, kullanılma gerekçeleri açığa çıkaran, özellikle 1930'larda yazılmış, konuyla ilgili metinlere değinilmiştir. Üçüncü ve son olarak ise politik konuşmanın üretilme ve yayılma araçları arasında yer alan Halk Hatipleri Teşkilatı, Halkevleri, Halk Kürsüleri, radyo ve milli gün ve bayramlarda düzenlenen kamusal törenler hakkında bir değerlendirme sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Politik konuşma, retorik, Tek Parti Dönemi.

* Geliş Tarihi: 22/12/2014 • Kabul Tarihi: 05/01/2015

** Ankara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü.
halisekaraaslan@gmail.com

*The Role of the Political Speech or Rhetoric During the Single Party Period**

Halise Karaaslan Şanlı**

Abstract

The study of political speech or rhetoric began with Platon and Aristotle and dates back to 2500 years ago. The history of rhetoric had different meanings during its development among which are eloquence, persuasive speech, propaganda based on exaggeration, creating analogies and constructing shared identities.

Works on general rhetoric conducted until the nineteenth century were based on the classical rhetoric tradition. However, from the second half of the twentieth century on, interest in works on rhetoric experienced a revival and occupied a place in the interdisciplinary field of "communication" in the USA and Continental Europe. The last few years saw the emergence of works on rhetoric in Turkey in faculties of communication.

The objective of this article is offer a general evaluation with regard to the ways of thinking on political speech or rhetoric during the single party period and contribute to the studies on rhetoric in Turkey.

Firstly, historical framework on activities to spread the ideology during the single party period and increasing importance of "speech" among these activities have been explained in order to evaluate the ways of thinking on political speech and political rhetoric which developed in parallel with the standardization of the national identity, legitimization of the regime as well as spread and adoption of the ideology within the society. Then, especially the texts written during 1930s, which disclosed the meaning of the political speech and the reasons of the use of political speech, have been touched upon. Lastly, an evaluation on The Organization of People's Orators, The People's House, People Chair, radio and ceremonies which were organized in national days and festivals, all of which are among the tools used for the production and dissemination of political speech, has been presented.

Keywords: Political speech, rhetoric, Single Party Period.

* Received: 22/12/2014 • Accepted: 05/01/2015

** Ankara University, Faculty of Communication, Department of Public Relations and Advertising.
halisekaraaslan@gmail.com